

Κυπριακή Δημοκρατία

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΕΡΕΥΝΑΣ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

«Εθνικό Σχέδιο Δράσης Για Την Ενίσχυση της Κυκλικής Οικονομίας 2021-2027»

Ιούνιος 2021

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	2
2. Κυκλική Οικονομία	4
3. Η Ευρωπαϊκή Πολιτική	5
4. Η Κυκλική Οικονομία στην Κύπρο	6
4.1. Προοπτικές	6
5. Προτεραιότητες και ειδικοί στόχοι	7
5.1. Προκλήσεις	7
6. Μηχανισμός Διακυβέρνησης	9
6.1. Συμμετοχικότητα	9
6.2. Υλοποίηση και Παρακολούθηση	9

Κυπριακή Δημοκρατία

προς αυτή την κατεύθυνση. Αυτό προϋποθέτει να μετατρέψουμε τις κλιματικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις σε ευκαιρίες σε όλους τους τομείς πολιτικής και να επιτύχουμε μια μετάβαση δίκαιη για όλους και χωρίς αποκλεισμούς. Η Πράσινη Συμφωνία περιλαμβάνει τους ακόλουθους οκτώ πυλώνες προτεραιότητας για λήψη δράσης:

1. Εισαγωγή

Μελέτες καταδεικνύουν ότι η παγκόσμια κατανάλωση αναμένεται να διπλασιαστεί εντός των επόμενων ετών ενώ η ετήσια παραγωγή αποβλήτων να αυξηθεί κατά 70 % έως το 2050. Σε αυτό το πλαίσιο η ΕΕ προχώρησε στην υιοθέτηση συγκεκριμένης πολιτικής που αφορά στην αντιμετώπιση των αποτελεσμάτων και των επιδράσεων που έχει στο περιβάλλον η κλιματική αλλαγή. Φαινόμενα τα οποία αποτελούν απειλή για την ύπαρξη της Ευρώπης αλλά και του πλανήτη. Για αντιμετώπιση των συγκεκριμένων προκλήσεων, η Ευρώπη υιοθέτησε μια νέα αναπτυξιακή στρατηγική με σκοπό να μετατρέψει την Ένωση σε μια σύγχρονη, αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων και ανταγωνιστική οικονομία με μηδενικές καθαρές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050, όπου η οικονομική ανάπτυξη θα είναι αποσυνδεδεμένη από τη χρήση των πόρων και όπου κανένας άνθρωπος και καμιά περιφέρεια δεν θα μένει στο περιθώριο.

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (ΠΣ) είναι ο χάρτης πορείας της Ευρώπης

- i. Αύξηση του επιπέδου φιλοδοξίας της ΕΕ για το κλίμα για το 2030 και το 2050,
- ii. Εφοδιασμός με καθαρή, προσιτή και ασφαλή ενέργεια,
- iii. Κινητοποίηση της βιομηχανίας για μία καθαρή και κυκλική οικονομία,
- iv. Οικοδόμηση και ανακαίνιση κτιρίων με αποδοτικό τρόπο ως προς την κατανάλωση ενέργειας και πόρων,
- v. Επιτάχυνση της μετάβασης στη βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα,
- vi. Από «το αγρόκτημα στο πιάτο» - σχεδιασμός ενός δίκαιου, υγιεινού και φιλικού προς το περιβάλλον συστήματος τροφίμων,
- vii. Διατήρηση και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας,
- viii. Φιλοδοξία μηδενικής ρύπανσης για ένα περιβάλλον απαλλαγμένο από τοξικές ουσίες.

Σε αυτό το πλαίσιο, το Υπουργικό Συμβούλιο στις 13 Νοεμβρίου 2020, ενέκρινε το νέο Εθνικό Σύστημα Διακυβέρνησης της Αναπτυξιακής Στρατηγικής σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, το οποίο αποτελεί μετεξέλιξη του Εθνικού Συστήματος για την Ενέργεια και το Κλίμα. Βάσει της νέας δομής η ΓΔ ΕΠΣΑ σε συνεργασία με το Τμήμα Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος εκτελούν από κοινού ρόλο συντονιστή και γραμματείας του νέου εθνικού συστήματος για την ΠΣ. Η νέα δομή λειτουργεί υπό την καθοδήγηση πενταμελούς Υπουργικής Επιτροπής και αντίστοιχης Επιτροπής Γενικών Διευθυντών ενώ, σε τεχνικό επίπεδο, τις επιμέρους πρωτοβουλίες / θεματικές της Πράσινης Συμφωνίας θα εξετάζουν οι αρμόδιες Τεχνικές Επιτροπές. Η νέα αυτή δομή προνοεί και τη δημιουργία της Τεχνικής Επιτροπής 10 που αφορά την Κυκλική Οικονομία και η οποία αναμένεται να διαμορφώσει, προωθήσει, παρακολουθήσει την υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής που απαιτείται για ανταπόκριση στην αντίστοιχη ευρωπαϊκή προτεραιότητα κάτω από την Πράσινη Συμφωνία, συμβάλλοντας έτσι στους ευρύτερους στόχους για κλιματική ουδετερότητα και βιώσιμη ανάπτυξη.

Πρόσθετα, το Υπουργικό Συμβούλιο με την απόφασή του, με αριθμό 87.341 και ημερομηνία 6 Μαΐου 2019, ενέκρινε τη Νέα Βιομηχανική Πολιτική 2019-2030 και το Σχέδιο Δράσης που

αφορά στον βραχυπρόθεσμο-μεσοπρόθεσμο σχεδιασμό για την περίοδο 2019-2022.

Η Νέα Βιομηχανική Πολιτική 2019-2030 αποσκοπεί στη διασύνδεση της παραδοσιακής βιομηχανίας με τους υπόλοιπους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, δημιουργώντας νέες εφοδιαστικές αλυσίδες αξίας και ένα σύγχρονο, συνδυαστικό μοντέλο ανάπτυξης. Βασικός στόχος της Νέας Βιομηχανικής Πολιτικής είναι η σταδιακή αύξηση της παραγωγικότητας της βιομηχανίας μέσα από την διευκόλυνση της λειτουργίας του βιομηχανικού οικοσυστήματος και τις κατάλληλες επενδύσεις στην αειφορία, στην καινοτομία, στη ψηφιοποίηση, στις υποδομές και στις δεξιότητες των βιομηχανιών και των επιχειρήσεων. Στο Σχέδιο Δράσης της Νέας Βιομηχανικής Πολιτικής περιλαμβάνονται μέτρα που αφορούν, μεταξύ άλλων και στην ανάδειξη και προώθηση της Κυκλικής Οικονομίας.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα πιο πάνω η Κυβέρνηση αποφάσισε την ετοιμασία Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προώθηση και ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας.

2. Κυκλική Οικονομία

Ο όρος κυκλική οικονομία αναφέρεται σε ένα μοντέλο παραγωγής και κατανάλωσης, το οποίο περιλαμβάνει την ανταλλαγή, εκμίσθωση, επαναχρησιμοποίηση, επισκευή, ανακαίνιση και ανακύκλωση των προϊόντων και των υλικών σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο βαθμό με σκοπό να μεγιστοποιηθεί ο κύκλος ζωής τους. Ουσιαστικά η κυκλική οικονομία αφορά τη μείωση αποβλήτων στο ελάχιστο δυνατό επίπεδο. Απώτερος στόχος είναι όπως, όταν ένα προϊόν ολοκληρώνει τον κύκλο ζωής του, τα υλικά κατασκευής του να διατηρούνται μέσα στην οικονομία μεσα από την επαναχρησιμοποίησή τους. Αυτό το μοντέλο παραγωγής έρχεται ουσιαστικά σε αντίθεση με το παραδοσιακό μοντέλο οικονομίας, το οποίο βασίζεται στο πρότυπο "παίρνω-φτιάχνω-καταναλώνω-πετώ".

Η εφαρμογή της κυκλικής οικονομίας στη βιομηχανία και στο επιχειρείν έχει σκοπό να δημιουργηθούν και να αξιοποιηθούν ευκαιρίες για επαναπροσδιορισμό των παραγωγικών τομέων της οικονομίας από γραμμικούς δηλαδή «από το παίρνω-φτιάχνω-απορρίπτω», σε κυκλικούς δηλαδή «στο φτιάχνω-χρησιμοποιώ-επιδιορθώνω-επαναχρησιμοποιώ-ανακατασκευάζω - ανακυκλώνω-», ενισχύοντας τη βιωσιμότητα, την παραγωγικότητα, την απασχολησιμότητα και την ανταγωνιστικότητα τους, μειώνοντας ταυτόχρονα το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα και διευρύνοντας την επιχειρηματική τους δραστηριότητα. Οι δε συνεργιστικές δράσεις δίνουν την δυνατότητα περαιτέρω αύξησης της ποικιλομορφίας του οικοσυστήματος με την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δράσεων στο επίπεδο των spin-offs, start-ups και κοινωνικών επιχειρήσεων.

Βασικές αρχές της κυκλικής οικονομίας είναι:

- “Το απόβλητο είναι πρώτη ύλη”. Αυτό σημαίνει πως όλα τα υλικά και προϊόντα μπορούν να θεωρηθούν ως πρώτες ύλες για τη δημιουργία νέων προϊόντων (σε κάποιες χώρες άρχισε η πιστοποίηση secondary raw materials).
- Τα βιολογικά προϊόντα είναι ανανεώσιμα, τα τεχνολογικά όχι και θα πρέπει να εισαχθούν στον τεχνολογικό κύκλο. Για τον λόγο αυτό θα πρέπει να γίνεται σωστός διαχωρισμός. Η παραγωγή ενέργειας από οργανικά

βιοαποικοδομήσιμα εμπίπτουν στους στόχους της κυκλικής οικονομίας, αλλά όχι η καύση αποβλήτων για την παραγωγή ενέργειας.

- Η προσπάθεια επικεντρώνεται στην επαναχρησιμοποίηση προϊόντων και αποβλήτων. Μεγαλύτερη αξία έχει ο μικρότερος κύκλος. Πρώτα μείωση, μετά επιδιόρθωση, επαναχρησιμοποίηση, ανακατασκευή και τέλος ανακύκλωση (5R: reduce, repair, reuse, refurbishing and recycling).
- Χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Η κυκλική οικονομία πρέπει να τροφοδοτείται με πράσινη ενέργεια.

3. Η Ευρωπαϊκή Πολιτική

Το 2015, με την δημοσίευση του σχεδίου “Το κλείσιμο του κύκλου – Ένα σχέδιο δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία”, η ΕΕ όρισε το πρώτο Κυκλικό Σχέδιο Δράσης και καθόρισε τις πρώτες δράσεις προς την κυκλική παραγωγή, την κατανάλωση και τη διαχείριση αποβλήτων στην βάση των πυλώνων της Κυκλικής Οικονομίας. Το Σχέδιο αυτό εστιάζει στην παραγωγή, η οποία καλείται να στοχεύσει προς τον κυκλικό σχεδιασμό προϊόντων και τις κυκλικές μεθόδους παραγωγής. Η κυκλική οικονομία ξεκινά από την αρχή της ζωής ενός προϊόντος και ο τρόπος διαχείρισης του κύκλου του κάθε προϊόντος εξαρτάται σε ένα μεγάλο βαθμό από τον τρόπο παραγωγής και τις πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται. Για το λόγο αυτό η ΕΕ τονίζει ότι ο Κύκλος της Κυκλικής Οικονομίας θα κλείσει μέσω της δημιουργίας αποτελεσματικών προγραμμάτων συλλογής και διαχείρισης αποβλήτων, με τον καταναλωτή να είναι στο επίκεντρο της συλλογής των προϊόντων στο τέλος του κύκλου τους και την επιστροφή τους ως ύλη παραγωγής.

Μέσω του Σχεδίου Δράσης η ΕΕ καθορίζει επίσης τους τομείς προτεραιότητας για την Κυκλική Οικονομία ως εξής:

- α) Πλαστικές Ύλες,
- β) Σπατάλη τροφίμων,
- γ) Πρώτες ύλες κρίσιμης σημασίας,
- δ) Κατασκευές και κατεδαφίσεις και
- ε) Βιομάζα και προϊόντα βιολογικής προέλευσης.

Στο ίδιο πλαίσιο η ΕΕ ανακοίνωσε το 2020 το «Νέο σχέδιο δράσης για την Κυκλική Οικονομία» με κύριο στόχο την επίσπευση του μετασχηματισμού που απαιτείται στη βάση της Πράσινης Συμφωνίας, με παράλληλη αξιοποίηση των δράσεων κυκλικής οικονομίας που εφαρμόστηκαν μετά το 2015. Το έγγραφο δίνει κατευθυντήριες γραμμές για τον καθορισμό πολιτικής για βιώσιμα προϊόντα,

καταγράφει δράσεις και προγραμματισμένες ενέργειες για “αξιακές αλυσίδες” βασικών προϊόντων, προτείνει δράσεις για λιγότερα απόβλητα, στοχεύει στην κοινωνική οικονομία και εν γένει επιχειρεί να καταστήσει την Ευρώπη πρωτοπόρο στην κλιματική ουδετερότητα.

4. Η Κυκλική Οικονομία στην Κύπρο

Η μικρή κλίμακα της Κύπρου και η εξάρτηση της οικονομίας σε μεγάλο βαθμό από την εισαγωγή πρώτων υλών σε όλους τους τομείς δραστηριοποίησης, ταυτόχρονα με την δυσανάλογη εστίαση σε συγκεκριμένους τομείς της βιομηχανίας, όπως ο Τομέας του Τουρισμού, είναι μερικά από τα χαρακτηριστικά που συνθέτουν την εικόνα της κυπριακής πραγματικότητας. Οι φτωχές υποδομές αλλά και δυνατότητες πραγματικής υποστήριξης υφιστάμενων και νέων δημιουργικών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών καθώς και η συνεχής φθορά των σταθερών πυλώνων παραγωγής,

οδηγούν σε περιορισμό της ανθεκτικότητας της οικονομίας της χώρας και της ανταγωνιστικότητάς της σε διεθνές επίπεδο.

Σε αυτό το πλαίσιο είναι εμφανής η ανάγκη άμεσης δράσης για ένα νέο ευέλικτο μοντέλο οικονομίας που εξαρτάται το λιγότερο δυνατό από μεγάλες αλυσίδες

εφοδιασμού, έχει βελτιωμένη χρήση πόρων, αποτελεσματικές διαδικασίες ανάκαμψης και σταθερότητα. Όπως κάθε συστημική αλλαγή, η μετάβαση προς την κυκλική οικονομία απαιτεί συγκριμένες ταυτόχρονες αλλαγές-μεταρρυθμίσεις. Θεωρείται εκ των ων ουκ άνευ η καθολική και οριζόντια συνεργασία σε κρατικό επίπεδο για την υλοποίηση αλλαγών και την από κοινού προώθηση προτεραιοτήτων για θέματα εθνικής ωφελείας και συμμόρφωση με τους στόχους και υποχρεώσεις της χώρας.

Μελέτη που έχει ετοιμάσει το Υπουργείο ΕΕΒ, μέσω αγοράς υπηρεσιών, καταδεικνύει την υφιστάμενη κατάσταση στην Κύπρο σε επιλεγμένους τομείς βιομηχανίας.

4.1. Προοπτικές

Η δημιουργία συστάδων και άλλων ευέλικτων μορφών συνεργασίας προκύπτει ως αναγκαιότητα. Μεγάλος αριθμός τομεακών και διατομεακών ευκαιριών έχουν

αναγνωριστεί, αναδεικνύοντας την πρόθεση της πλειοψηφίας των ενδιαφερόμενων φορέων και επιχειρήσεων να συνεργαστούν προς υπερπήδηση κοινών εμποδίων και ανάληψη από κοινού νέων επιχειρηματικών ευκαιριών. Σημαντικότερη ίσως εισήγηση είναι η ανάπτυξη μίας ξεκάθαρης και ελεγχόμενης – λειτουργικής μορφής μεταξύ τους συμφωνίας για τον τρόπο υλοποίησης και λειτουργίας ενός νέου επιχειρηματικού πλάνου. Σε πιο υψηλό επίπεδο αναδείχθηκαν στρατηγικές ευκαιρίες ικανές για την προώθηση της Κυκλικής Οικονομίας όπως για παράδειγμα η δημιουργία κεντρικής υποδομής (π.χ. Εθνική Ομάδα Δράσης) που να ενισχύει τη μετάβαση στην Κυκλική Οικονομία, να συντονίζει δράσεις, ενημερώνει επιχειρήσεις για νέες ευκαιρίες και υποστηρίζει καμπάνιες για την ευαισθητοποίηση των πολιτών, όπως και παρέχει της απαραίτητη υποστήριξη σε διαμορφούμενες συνέργειες και συνεργασίες.

5. Προτεραιότητες και ειδικό στόχοι

Στο πλαίσιο της μελέτης που έχει ετοιμάσει το Υπουργείο ΕΕΒ, εντοπίστηκαν οι τομείς (βιομηχανικοί και οικονομικοί) προτεραιότητας με βάση την συμβολή τους στο ΑΕΠ της Κυπριακής Οικονομίας, τον αριθμό εργασιακών θέσεων που προσφέρουν, όπως και την αναγνώρισή τους ως βασικοί τομείς προτεραιότητας, μέσω της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης και της Νέας Βιομηχανικής Πολιτικής.

Οι τομείς που επιλέχθηκαν είναι ο Πρωτογενής τομέας και ο τομέας Τροφίμων και Ποτών οι οποίοι αφορούν στον βιολογικό κύκλο παραγωγής προϊόντων που πραγματεύεται η Κυκλική Οικονομία ενώ ο Κατασκευαστικός τομέας αφορά στον τεχνικό κύκλο παραγωγής. Ο Ξενοδοχειακός τομέας (HoReCa) επιλέχθηκε καθώς αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα για το κλείσιμο του κύκλου των υπολοίπων τομέων, λόγω των υψηλών ροών προϊόντων που εισέρχονται και εξέρχονται κάθε χρόνο από τις δραστηριότητές του. Επιπρόσθετα, ως άτυπος τομέας, αναγνωρίστηκε από τα αρχικά στάδια έναρξης της διαδικασίας χαρτογράφησης, ο τομέας που περιλαμβάνει άλλες μεμονωμένες βιομηχανίες που δεν εμπίπτουν στους τέσσερις τομείς και που εκ των πραγμάτων έχουν σημαντικό ρόλο στο κλείσιμο του κύκλου των τεσσάρων αυτών τομέων.

5.1. Προκλήσεις

Για την μετάβαση από το γραμμικό στο κυκλικό μοντέλο η κυπριακή βιομηχανία έχει να αντιμετωπίσει μία σειρά από αντιστάσεις –προκλήσεις. Σε αυτή τη βάση το Υπουργείο προχώρησε στη χαρτογράφηση της παρούσας κατάστασης στην Κύπρο με σκοπό να εντοπιστούν οι βασικοί τομείς παρέμβασης του κράτους. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην υιοθέτηση πρακτικών που αφορούν σε κυκλικά

επιχειρηματικά μοντέλα, στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι εταιρείες ως προς την μετάβαση σε κυκλικές πρακτικές και στα εμπόδια και ευκαιρίες διευκόλυνσης ως προς την υποστήριξη της κυκλικότητας.

Οι βασικές προκλήσεις εντοπίζονται στη δυσκολία πρόσβασης στη χρηματοδότηση νέων επιχειρηματικών μοντέλων σε συνδυασμό με την έλλειψη φορολογικών κινήτρων, την έλλειψη υποστηρικτικού πλαισίου ως προς την αγορά δευτερογενούς πρώτης ύλης, η έλλειψη οικονομιών κλίμακας, έλλειψη ενημέρωσης και τεχνογνωσίας έλλειψη υποδομών και υποστηρικτικού πλαισίου αλλά και η αντίσταση στην αλλαγή.

Μέσα από την συγκεκριμένη πρωτοβουλία ετοιμάστηκε το «**Εθνικό Σχέδιο Δράσης Για Την Ενίσχυση της Κυκλικής Οικονομίας 2021-2027**», (Συνημμένο 1), που περιλαμβάνει μέτρα πολιτικής και συγκεκριμένες δράσεις για την ανάδειξη, προώθηση και ανάπτυξη της κυκλικής οικονομίας στην Κύπρο. Οι δράσεις αφορούν τέσσερις βασικούς πυλώνες ως εξής:

1. Δημιουργία κυκλικής κουλτούρας τόσο μεταξύ των πολιτών όσο και μεταξύ των ίδιων των επιχειρηματιών, την παροχή αποτελεσματικών κινήτρων στην επιχειρηματική κοινότητα για την επένδυση στην κυκλική οικονομία,
2. Την παροχή αποτελεσματικών κινήτρων για επενδύσεις για ενίσχυση του βαθμού κυκλικότητας των Κυπριακών επιχειρήσεων, την αύξηση της αποδοτικότητας των διαθέσιμων πόρων, την ενίσχυση συνεργιών ως προς την επίτευξη οικονομιών κλίμακας και τη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών εντός της αγοράς για ενίσχυση κυκλικών προϊόντων. Πρόσθετα, περιλαμβάνονται κίνητρα για δράσεις συνέργειας – συνεργασίας προς επίτευξη οικονομιών κλίμακας για βιώσιμη παραγωγή νέων ή βελτιωμένων προϊόντων πιθανόν και σε επίπεδο συνδυαστικό (δηλαδή χρήση δύο ή και περισσότερων ειδών υπολειμμάτων για την δημιουργία ενός νέου προϊόντος για παράδειγμα αναφέρεται η δημιουργία ενός νέου είδους υλικού που δημιουργήθηκε από ανάμειξη φυτικών αποβλήτων (ξύλου) με πλαστικά απορρίμματα και το οποίο είναι πολύ ανθεκτικό στις καιρικές συνθήκες της Κύπρου και είναι κατάλληλο για έπιπλα κήπου).
3. Τη λήψη μέτρων για διευκόλυνση της διαδικασίας αποχαρκτηρισμού των αποβλήτων και τη δημιουργία των αναγκαίων υποδομών που θα χρειαστούν περιλαμβανομένων και τεχνολογιών-τεχνικών αξιοποίησης στερεών και υγρών αποβλήτων – υπολειμμάτων από βιομηχανίες αλλά και αστικού τύπου δράσεις.
4. Τη διαχείριση δημοτικών αποβλήτων με τη λήψη μέτρων για προώθηση και υλοποίηση του Προγράμματος χωριστής συλλογής των δημοτικών αποβλήτων και συστήματος «Πληρώνω Όσο Πετώ».

6. Μηχανισμός Διακυβέρνησης

6.1. Συμμετοχικότητα

Για τη διαμόρφωση του υφιστάμενου Σχεδίου Δράσης πραγματοποιήθηκε σειρά συναντήσεων και διαβουλεύσεων με όλους τους βασικούς εταίρους. Τόσο οι στρατηγικές επιδιώξεις όσο και οι προγραμματιζόμενες δράσεις έχουν προκύψει ως αποτέλεσμα δομημένου διαλόγου με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, έχουν επικυρωθεί μέσα από διαδικασίες ευρείας διαβούλευσης και έχουν υιοθετηθεί σε πολιτικό επίπεδο.

Η διαβούλευση έγινε στο πλαίσιο της μελέτης του ΥΕΕΒ, κατά τη διάρκεια της οποίας αναπτύχθηκαν και χρησιμοποιήθηκαν εργαλεία χαρτογράφησης σε τρία επίπεδα:

- i. Στοχευμένο ερωτηματολόγιο για την αποτύπωση της ευρύτερης αντίληψης της Κυκλικής Οικονομίας στην Κύπρο, μέσω της συλλογής στοιχείων από ένα διευρυμένο αριθμό εμπλεκόμενων.
- ii. Κατ' ιδίαν συνεντεύξεις με βασικούς εταίρους των τομέων υπό διερεύνηση. Στόχος, η λήψη των απόψεων, κενών/ αναγκών και δυνατοτήτων των επιχειρήσεων να υιοθετήσουν τις αρχές και να εφαρμόσουν δράσεις Κυκλικής Οικονομίας, όπως και καταγραφή των ευκαιριών εφαρμογής της Κυκλικής Οικονομίας που υπάρχουν ανά βιομηχανία/τομέα.
- iii. Συμμετοχικά εργαστήρια ανά τομέα βιομηχανίας όπου καταγράφηκαν επιπλέον κενά/ανάγκες και προοπτικές, καθοδηγώντας τα εμπλεκόμενα μέρη στην συζήτηση σχεδίων/δράσεων/χορηγιών για την προώθηση και ενίσχυση της Κυκλικής Οικονομίας. Μέσω του σταδίου αυτού διαμορφώθηκε μια σαφής εικόνα των προτεραιοτήτων και των απαιτούμενων συγκεκριμένων προνοιών των υπό διαμόρφωση σχεδίων στήριξης της βιομηχανίας της Κύπρου, ώστε να καταστούν αποτελεσματικά και ουσιαστικά κατά την υλοποίησή τους.

6.2. Υλοποίηση και Παρακολούθηση

Το «Εθνικό Σχέδιο Δράσης Για Την Ενίσχυση της Κυκλικής Οικονομίας 2021-2027» προτείνει στοχευμένες πολιτικές και δράσεις με σκοπό την ενίσχυση και προώθηση της Κυκλικής Οικονομίας στην Κύπρο.

Οι δράσεις περιλαμβάνουν μία σύντομη περιγραφή, τον αρμόδιο φορέα υλοποίησης, άλλους εμπλεκόμενους φορείς καθώς και προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης. Το Σχέδιο Δράσης δεν είναι στατικό, αλλά ένα ευέλικτο σχέδιο το οποίο θα παρακολουθείται και θα αναθεωρείται σε ετήσια βάση. Το Πρόγραμμα Εργασίας θα ετοιμάζεται ετησίως στη βάση διαβούλευσης με όλους τους αρμόδιους φορείς, και το οποίο ενδεχομένως να εμπλουτίζεται με νέες πρόσθετες δράσεις, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο, στοχεύοντας πάντοτε στην κάλυψη των αναγκών των επιχειρήσεων.

Προϋπόθεση για την επιτυχία της παρούσας πρωτοβουλίας αποτελεί η δημιουργία ενός ενισχυμένου συστήματος διακυβέρνησης που θα διασφαλίζει την υλοποίηση των δράσεων αλλά και θα συντονίζει την πολύ-επίπεδη συνεργασία που απαιτείται από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Αυτό το ρόλο θα αναλάβει η Τεχνική Επιτροπή 10 η οποία δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της νέας δομής διακυβέρνησης για την Πράσινη Συμφωνία.

Η Επιτροπή θα λειτουργεί υπό την προεδρία του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας και του Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής ενώ πρόσθετα θα συμμετέχουν σε αυτήν εκπρόσωποι της ΓΔ ΕΠΣΑ και εκπρόσωποι των επιχειρήσεων, καθώς και εξειδικευμένοι εμπειρογνώμονες όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο. Η Επιτροπή θα συνεδριάζει σε τακτά χρονικά διαστήματα με στόχο:

- τη διασφάλιση της επίτευξης των στόχων του Σχεδίου Δράσης,
- τη διατήρηση της σχετικής δέσμευσης και στήριξης όλων των αρμόδιων φορέων,
- την παρακολούθηση της υλοποίησης των δράσεων που έχουν περιληφθεί.

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ 2021-2027

1. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

α/α	Δράση	Περιγραφή	Αρμόδιος Φορέας /Εμπλεκόμενοι	Επόμενα Βήματα – Χρονοδιάγραμμα	Εκτίμηση Κόστους
1.1	Επικοινωνιακό Πλάνο	<p>Στόχος Ενημέρωση της επιχειρηματικής κοινότητας και των καταναλωτών για τις προοπτικές και τις επιχειρηματικές ευκαιρίες που προσφέρει η κυκλική οικονομία. Αξιοποίηση ΜΜΕ και ΜΚΔ. Ενημέρωση για τις δράσεις που υλοποιούνται.</p> <p>Αποδέκτες Επιχειρήσεις και καταναλωτές.</p> <p>Δράσεις</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ετοιμασία φιλμ και διαφημίσεων • Διοργάνωση ημερίδων και παρουσιάσεων επιτυχημένων περιπτώσεων και καλών πρακτικών από επιχειρήσεις που ήδη λαμβάνουν μέτρα κυκλικότητας. • Προώθηση των δράσεων κυκλικής οικονομίας που θα υλοποιηθούν. 	ΥΕΕΒ ΥΓΑΑΠ Τμ. Περιβάλλοντος ΟΕΒ ΚΕΒΕ	<p>Αγορά υπηρεσιών</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εξασφάλιση Έγκριση Δαπάνης • Ετοιμασία όρων προσφορών • Προκήρυξη προσφορών • Κατακύρωση προσφορών. <p>Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης: Προκήρυξη Προσφορών 12/2021 Κατακύρωση Προσφορών:02/2022 Υλοποίηση: 2022-2026.</p>	€500 000 Από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας - Component 3.1.4. Circular economy
1.2	Επικοινωνιακό πλάνο για τη	Εκστρατείες ενημέρωσης σε συνεργασία με τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα πλαίσια υλοποίησης του	Τμ. Περιβάλλοντος	Η δράση θα υλοποιηθεί με την αγορά υπηρεσιών από	Για τις εκστρατείες ενημέρωσης έχει

**ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
2021-2027**

	<p>διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων στα πλαίσια της κυκλικής οικονομίας.</p>	<p>έργου «Εγκαθίδρυση συστήματος χωριστής διαλογής στην πηγή και χωριστής συλλογής ανακυκλώσιμων και οργανικών / βιολογικών αποβλήτων και εφαρμογή ΠΟΠ με προπληρωμένη σακούλα», ενημέρωση και ευαισθητοποίηση για πρόγραμμα μείωσης δημοτικών στερεών αποβλήτων στο παραλιακών ξενοδοχειακών μονάδων και συναφών χώρων μαζικής παραγωγής αποβλήτων, ενημέρωση για την εφαρμογή συστήματος διαλογής στην πηγή στην Ορεινή Κύπρο και προβολή και γνωστοποίηση έργων ορθολογικής διαχείρισης αποβλήτων που υλοποιούνται μέσω διαρθρωτικών ταμείων. Η εκστρατεία θα περιλαμβάνει δημιουργία ταυτότητας (Branding) σε σχέση με την προβολή των συγχρηματοδοτούμενων έργων Καθορισμός μηνυμάτων εκστρατείας, design και γραφικά, μάρκετινγκ και δημιουργία υλικού, έρευνες αξιολόγησης της εκστρατείας (π.χ. ερωτηματολογίων).</p>		<p>κάποιο εμπειρογνώμονα.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εξασφάλιση Έγκριση Δαπάνης • Ετοιμασία όρων προσφορών • Προκήρυξη προσφορών • Κατακύρωση Προσφορών <p>Υλοποίηση:Υφιστάμενη συνεχιζόμενη δράση</p>	<p>προβλεφθεί ποσό ύψους €4.400.000 (το ποσό περιλαμβάνεται στο κόστος της δράσης 4.1)</p> <p>Από το Πρόγραμμα ΘΑΛΕΙΑ.</p>
<p>1.3</p>	<p>Εφαρμογή προγραμμάτων κατάρτισης, εκπαίδευσης και ανάπτυξης δεξιοτήτων.</p>	<p>Υλοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης προσωπικού.</p> <p>Δράσεις</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση διάφορων Σχεδίων που εφαρμόζονται από την ΑνΑΔ. • Επαγγελματική κατάρτιση εργοδοτούμενων κυπριακών επιχειρήσεων/οργανισμών, σε φορείς/κέντρα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Κύπρο και το εξωτερικό, σε σειρά θεμάτων που αφορούν στην κυκλική οικονομία, π.χ. 	<p>ΑνΑΔ ΥΕΕΒ Τμ. Περιβάλλοντος CYS OEB ΚΕΒΕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Επικοινωνία με ΑνΑΔ • Καθορισμός διαδικασίας <p>Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης: Καθορισμός αναγκών: 11/2021 Επικοινωνία με αρμόδιους</p>	<p>Δεν υπάρχει πρόσθετο κόστος</p>

**ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
2021-2027**

		Reverse logistics, circular value chains, κ.ά.		Φορείς: 12/2021 Υλοποίηση: Υφιστάμενη συνεχιζόμενη δράση	
1.4	Ενημέρωση για χρηματοδοτικά εργαλεία.	Διοργάνωση σεμιναρίου μια φορά το χρόνο όπου θα γίνεται παρουσίαση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων για ενίσχυση της βιομηχανίας. Θα παρευρίσκονται επιχειρηματικοί φορείς, το κράτος, τράπεζες και εκπρόσωπος από την EIB (European Investment Bank).	ΥΕΕΒ ΓΔ ΕΠΣΑ Τμ. Περιβάλλοντος ΟΕΒ ΚΕΒΕ	Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης: Μάρτιος 2022 και μετά σε ετήσια βάση.	Δεν υπάρχει πρόσθετο κόστος
2. ΚΙΝΗΤΡΑ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΗΘΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ					
α/α	Δράση	Περιγραφή	Αρμόδιος Φορέας /Εμπλεκόμενοι	Επόμενα Βήματα – Χρονοδιάγραμμα	Εκτίμηση Κόστους
2.1	Επιχειρηματική καθοδήγηση.	Παροχή υπηρεσιών επιχειρηματικής καθοδήγησης (business coaching) και ανάπτυξης δεξιοτήτων. Η επιχειρηματική καθοδήγηση θα περιλαμβάνει και την Έκθεση Διάγνωσης (Diagnostics) προς την επιχείρηση για τα βήματα που θα πρέπει να ακολουθηθούν για μεταφορά σε κυκλικό μοντέλο λειτουργίας.	ΥΕΕΒ Τμ. Περιβάλλοντος ΓΔ ΕΠΣΑ	Το Σχέδιο θα υλοποιηθεί ως μέρος του σχεδίου παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών που θα λειτουργήσει στη βάση του Σχεδίου που λειτούργησε η EBRD το 2017-2020. Έναρξη: Προκήρυξη Σχεδίου Ιανουάριος 2022. Το Σχέδιο θα παραμείνει ανοιχτό μέχρι εξαντλήσεως των πόρων.	Προϋπολογιζόμενη Δαπάνη : €1 εκ (€15.000/ έργο – Σύνολο 66 έργα) . Από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας - Component 3.1.4. Circular economy
2.2	Σχέδια Χορηγιών	Χρηματοδότηση έργων Ε&Κ με σκοπό την ανάπτυξη και	ΙΔΕΚ	Έναρξη: Προκήρυξη Σχεδίου	Προϋπολογιζόμενη

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ 2021-2027

	“Go Circular” για την ενίσχυση των επενδύσεων σε κυκλική οικονομία στις επιχειρήσεις.	δημιουργία νέων προϊόντων και υπηρεσιών κυκλικότητας. Συνεργασία μεταξύ Επιχειρήσεων – Κέντρων Αριστείας, Ερευνητικών Οργανισμών και ακαδημίας και συμβουλευτικών οργανισμών.	ΥΦΕΚΨΠ Τμ. Περιβάλλοντος ΓΔ ΕΠΣΑ ΥΕΕΒ	Μάρτιος 2022. Το Σχέδιο θα παραμείνει ανοιχτό μέχρι εξαντλήσεως των πόρων.	Δαπάνη: € 1εκ Από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας - Component 3.1.4. Circular economy
2.3	Σχέδιο Χορηγιών για την ενίσχυση των επενδύσεων σε κυκλική οικονομία στις επιχειρήσεις.	Υποβολή ολοκληρωμένης πρότασης υλοποίησης επενδυτικών προτάσεων περιλαμβανομένης της πιστοποίησης ως επίσης και προώθηση προτάσεων που αφορούν βέλτιστες πρακτικές για στήριξη συστάδων επιχειρήσεων (clusters). – Συνεργασία με ερευνητικά Κέντρα και Κέντρα Αριστείας	ΥΕΕΒ ΥΦΕΚΨΠ Τμ. Περιβάλλοντος	Έναρξη: Προκήρυξη Σχεδίου Ιούνιος 2022. Το Σχέδιο θα παραμείνει ανοιχτό μέχρι εξαντλήσεως των πόρων.	Προϋπολογιζόμενη Δαπάνη: €13.3 εκ. Από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας - Component 3.1.4. Circular economy
2.4	Εφαρμογή κυκλικής οικονομίας στον ξενοδοχειακό τομέα.	<i>Παροχή εκπαίδευσης και καθοδήγησης για τη διευκόλυνση της μετάβασης σε ένα κυκλικό μοντέλο λειτουργίας στον ξενοδοχειακό τομέα.</i>	ΟΕΒ Υφυπουργείο Τουρισμού	Έναρξη: Προκήρυξη Σχεδίου Ιανουάριος 2022. Το Σχέδιο θα παραμείνει ανοιχτό μέχρι εξαντλήσεως των πόρων.	€1,4 εκ Από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας - Component 3.1.3. Sustainable and value added tourism sector
3. ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ					
α/α	Δράση	Περιγραφή	Αρμόδιος Φορέας /Εμπλεκόμενοι	Επόμενα Βήματα – Χρονοδιάγραμμα	Εκτίμηση Κόστους

**ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
2021-2027**

3.1	Αποχαρακτηρισμός Αποβλήτων	<ol style="list-style-type: none"> Μελέτη ιεράρχησης για καθορισμό των αποβλήτων που θα αποχαρακτηριστούν και των υποπροϊόντων. Τεχνικές μελέτες για τον καθορισμό εθνικών κριτήριων για τον αποχαρακτηρισμό των συγκεκριμένων αποβλήτων που θα καταδείξει η μελέτη ή τον κατά περίπτωση αποχαρακτηρισμό και για τον καθορισμό κριτήριων για τα υποπροϊόντα που θα καθοριστούν. 	Τμ. Περιβάλλοντος ΥΕΕΒ CYS	<u>Αγορά Υπηρεσιών</u> <ul style="list-style-type: none"> Εξασφάλιση Έγκριση Δαπάνης Ετοιμασία όρων προσφορών Προκήρυξη προσφορών Κατακύρωση Προσφορών <u>Υλοποίηση: 2022</u>	<ol style="list-style-type: none"> €25.000 για αγορά υπηρεσιών €90.000 για τις τεχνικές μελέτες Από Εθνικούς Πόρους
3.2	Δημιουργία διαδικτυακής πλατφόρμας ανταλλαγής πόρων (sharing marketplace for circular economy).	Δημιουργία διαδικτυακής πλατφόρμας που θα παρέχει τη δυνατότητα σε επιχειρήσεις, βιομηχανίες και δημόσιους οργανισμούς να μοιράζονται εξοπλισμό, υπηρεσίες, εγκαταστάσεις, απόβλητα, υλικά και προσωπικό.	ΥΕΕΒ ΥΦΕΚΨΠ	<u>Αγορά Υπηρεσιών</u> <ul style="list-style-type: none"> Εξασφάλιση Έγκρισης Δαπάνης Ετοιμασία όρων προσφορών Προκήρυξη προσφορών Κατακύρωση Προσφορών <u>Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης:</u> <ul style="list-style-type: none"> Προκήρυξη προσφορών Μάρτιος 2022 Κατακύρωση 	€20.000 συν κόστος συντήρησης Από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας - Component 3.1.4. Circular economy

**ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
2021-2027**

				Προσφορών Απρίλιος 2022 Υλοποίηση: 2022	
3.3	Ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης, πληροφόρηση, επικοινωνίας και παρακολούθησης έργων.	Υλοποίηση δράσεων πληροφόρησης, επικοινωνίας και παρακολούθησης των έργων διαχείρισης αποβλήτων που υλοποιούνται	Τμ. Περιβάλλοντος Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών	Έχει ολοκληρωθεί ο σχεδιασμός του Έργου και έχουν εξασφαλιστεί οι απαιτούμενες πιστώσεις για την υλοποίηση του. Υλοποίηση: 2026	€2.000.000 Από το Πρόγραμμα ΘΑΛΕΙΑ και Εθνικούς Πόρους
3.4	Τυποποίηση και πιστοποίηση βάσει προτύπων συστημάτων διαχείρισης ή/και προϊόντων/υπηρεσιών.	Παρακολούθηση, ενημέρωση, υιοθέτηση Ευρωπαϊκών και Διεθνών προτύπων και εκπόνηση πιθανών εθνικών προτύπων ή/και προδιαγραφών που συμβάλλουν στη κυκλική οικονομία.	CYS Τμ. Περιβάλλοντος ΥΕΕΒ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ετοιμασία και δυναμική ενημέρωση καταλόγου υφιστάμενων Ευρωπαϊκών και Διεθνών προτύπων που συμβάλουν στους τομείς προτεραιότητας σε συνάρτηση με τις παράλληλες εργασίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο. ▪ Ενεργός συμμετοχή και υιοθέτηση Διεθνών προτύπων της ISO/TC 323 και άλλων σωμάτων τυποποίησης. ▪ Κατάρτιση σχημάτων ελέγχου/ πιστοποίησης 	Δεν υπάρχει πρόσθετο κόστος.

**ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
2021-2027**

				<p>κυκλικής οικονομίας σε επιχειρήσεις, προϊόντα και αλυσίδες εφοδιασμού</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Συμβολή στην κατάρτιση κριτηρίων αξιολογητών και φορέων ελέγχου/πιστοποίησης 	
3.5	Πιλοτικά προγράμματα σε σχέση με πρότυπα κυκλικότητας.	Πιλοτική εφαρμογή προτύπων κυκλικής οικονομίας σε βιομηχανίες, αλυσίδες εφοδιασμού και προϊόντα.	CYS Τμ. Περιβάλλοντος ΥΕΕΒ	Υλοποίηση πιλοτικών προγραμμάτων για κυκλική οικονομία σε συνεργασία με τα ερευνητικά κέντρα της Κύπρου (αριστείας ή πανεπιστημιακά και όποιοι επιστήμονα μπορεί να αποδείξει σχετική ακαδημαϊκή γνώση και εμπειρία σε εφαρμοσμένη έρευνα στον τομέα αναφοράς) για την ανάπτυξη δεικτών ή προδιαγραφών που να συμβάλλουν στην κυκλική οικονομία στην Κύπρο (πχ. καθορισμός τεχνικά εφικτών ποσοστών ανακυκλωμένων πρώτων	Δεν υπάρχει πρόσθετο κόστος.

**ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
2021-2027**

				υλών στην παραγωγή προϊόντων π.χ. δομικά προϊόντα, πλαστικά, κλπ).	
4.	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ				
4.1	Πρόγραμμα χωριστής συλλογής των δημοτικών αποβλήτων και συστήματος Πληρώνω Όσο Πετώ	Πρόγραμμα στήριξης για την εγκαθίδρυση Συστήματος Χωριστής Συλλογής στην πηγή Δημοτικών Στερεών Αποβλήτων και Εφαρμογή Συστήματος «Πληρώνω όσο Πετάω» (ΠΟΠ) σε Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης.	Τμ. Περιβάλλοντος	Υλοποίηση: 2021 – 2027	Για την εφαρμογή του συστήματος χωριστής συλλογής και ΠΟΠ θα δοθεί στήριξη προς τις τοπικές αρχές μέσω €25.000.000. Από το Πρόγραμμα ΘΑΛΕΙΑ (το κόστος περιλαμβάνει και το κόστος της δράσης 1.2)
4.2	Πρόγραμμα πρόληψης, χωριστής συλλογής και αξιοποίησης αποβλήτων στις ορεινές περιοχές	Πρόγραμμα στήριξης των τοπικών αρχών στην ορεινή Κύπρο για δράσεις πρόληψης, χωριστής συλλογής και αξιοποίησης των αποβλήτων.	Τμ. Περιβάλλοντος	Υλοποίηση: 2020 – 2022	€2.000.000 Από το Πρόγραμμα ΘΑΛΕΙΑ (το κόστος περιλαμβάνει και μέρος του κόστους της δράσης 1.2)
4.3	Δημιουργία συντονιστικού σώματος μεταξύ	Δημιουργία φορέα διαχείρισης αποβλήτων για συντονισμό μεταξύ κεντρικής και τοπικής κυβέρνησης, στήριξη των τοπικών αρχών στην εφαρμογή δράσεων στα	Τμ. Περιβάλλοντος	Υλοποίηση: 2021 – 2026	€900.000 Από το Πρόγραμμα

**ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
2021-2027**

	κυβέρνησης και τοπικής αυτοδιοίκησης για τη διαχείριση των αποβλήτων.	πλαίσια της ιεράρχησης στη διαχείριση των αποβλήτων, και συμμετοχή σε ερευνητικά και πιλοτικά προγράμματα και καμπάνιες ενημέρωσης σε θέματα πρόληψης και χωριστής συλλογής των αποβλήτων.			ΘΑΛΕΙΑ
4.4	Κατασκευή κέντρων επισκευής και επαναχρησιμοποίησης.	Κατασκευή και λειτουργία 2 Κέντρων Επαναχρησιμοποίησης και Επισκευής που θα μπορούν να εξυπηρετούν και τις 5 Επαρχίες Δημιουργία δικτύου καταστημάτων επαναχρησιμοποίησης στην Λευκωσία, Λάρνακα, Λεμεσό, Αμμόχωστο και Πάφο που θα συνδέονται με τα Κέντρα Επαναχρησιμοποίησης και Επισκευής.	Τμ. Περιβάλλοντος	Υλοποίηση: 2022 – 2026	€4.000.000 Από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας - Component 3.1.4. Circular economy
4.5	Δημιουργία πράσινων κισκιών σε απομακρυσμένες περιοχές.	Κατασκευή και λειτουργία δικτύου πράσινων περιπτέρων ανακύκλωσης για εξυπηρέτηση απομακρυσμένων κοινοτήτων.	Τμ. Περιβάλλοντος	Υλοποίηση: 2022 – 2026	€3.500.000 Από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας - Component 3.1.4. Circular economy
4.6	Διαλογή στην πηγή και οικιακή κομποστοποίηση των οργανικών αποβλήτων.	Ανάπτυξη αποκεντρωμένου συστήματος διαχείρισης οργανικών αποβλήτων μέσω της δημιουργίας δικτύου μικρών και μεσαίου μεγέθους συστημάτων κομποστοποίησης στις αγροτικές κοινότητες και παροχή οικιακών κομποστοποιητών σε οικίες και σχολεία για την χωριστή συλλογή και διαχείριση των οργανικών αποβλήτων.	Τμ. Περιβάλλοντος	Υλοποίηση: 2022 – 2026	€7.000.000 Από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας - Component 3.1.4. Circular economy
4.7	Σχέδιο Αξιοποίησης	Σχέδιο χορηγιών προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις που	Τμ. Περιβάλλοντος	Υλοποίηση: 2021 – 2027	€15.000.000

**ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
2021-2027**

	Αποβλήτων που Συλλέχθηκαν Χωριστά (Ανακυκλωτές & Οργανικά & Άλλες Υποστηρικτικές Δράσεις)	σχετίζονται με τον τομέα, όπως υφιστάμενες μονάδες διαχείρισης αποβλήτων και βιομηχανίες που θα αξιοποιούν το ανακυκλωμένο υλικό, όπως χαρτί, πλαστικό, μέταλλο, γυαλί και οργανικά απόβλητα			Από το Πρόγραμμα ΘΑΛΕΙΑ
4.8	Πρόληψη, Μείωση και Χωριστή Συλλογή Στερεών Αποβλήτων Λεμεσού Πάφου	Μέτρα προώθησης της χωριστής διαλογής και συλλογής από μεγάλους παραγωγούς αποβλήτων (π.χ. ξενοδοχεία, εστιατόρια, καφετέριες) και εκτροπή σημαντικών ποσοτήτων ανακυκλώσιμων και οργανικών αποβλήτων από την υγειονομική ταφή του παραλιακού μετώπου των επαρχιών Λεμεσού και Πάφου, με την διεξαγωγή μελετών και την προμήθεια του απαραίτητου εξοπλισμού.	Τμ. Περιβάλλοντος	Υλοποίηση: 2023 – 2026	€5.000.000 Από το Πρόγραμμα ΘΑΛΕΙΑ (συζητείται αναθεώρηση του προγράμματος και ενδεχομένως η απαιτούμενη δαπάνη να διαφοροποιηθεί)
4.9	Επέκταση του Δικτύου Πράσινων Σημείων	Σχεδιασμός και κατασκευή νέων πράσινων σημείων και προμήθεια κινητών μονάδων και σχεδιασμός και κατασκευή Γωνιών Ανακύκλωσης σε αγροτικές και απομακρυσμένες κοινότητες	Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	Υλοποίηση: 2021 – 2024	€10.000.000 Από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας - Component 3.1.4. Circular economy